

Jessika Roswall: Tal i samband med firandet av Europadagen 2024

Talare

Jessika Roswall
EU-minister

Datum

7 maj 2024

- 1 Tack! Och tack för möjligheten att komma hit till Kulturhuset idag, för att tala inför Europadagen [som ju infaller i övermorgon!]

Idag är det 33 dagar kvar till valdagen. Jag vet att det kan kännas långt till

- 5 Bryssel, men jag tror också att det fruktansvärda, fullskaliga anfallskrig som pågår i Ukraina har fått många av oss att känna sig mer europeiska de senaste åren.

- 10 Det som händer i världen är en del av vår vardag, och det som händer i vår del av världen – i Europa – är en stor del av vår vardag. De frågor vi diskuterar och debatterar här hemma – hur vi ska bekämpa brottsligheten, hur vi ska få ner utsläppen, hur vi ska stötta Ukraina – är alla frågor med stark EU-koppling.

- 15 Därför är EU-politik svensk inrikespolitik, och därför är det precis lika viktigt att rösta i EU-valet som i kommun-, region- eller riksdagsvalet.

Jag hoppas också att alla ni som får rösta i det här valet gör det. Det är en rättighet och en möjlighet som de som kämpar mot det ryska anfallskriget i Ukraina gärna hade velat ha.

20

- 25 Förutom att det är valår så är det också 20 år sedan EU:s största utvidgning. Den 1 maj 2004 växte EU från 15 till 25 medlemsstater, och miljontals människor som tidigare befunnit sig under Sovjetunionens förtryck fick i stället ta del av Europeiska unionens frihet.

För mig som var ung under kalla kriget och upplevde ett Europa delat av en järnridå är detta en av de riktigt stora och viktiga politiska händelserna under min livstid. Men det är nog inget jämfört med hur det var för medborgarna i de

tio länder som gick med 2004. Det var stort för oss, men framför allt för dem. Därför firades det ordentligt förra veckan i städer som Prag, Vilnius och Riga.

35 Ett exempel som jag brukar nämna är vårt baltiska grannland Estland, som var ett av de länder som blev EU-medlemmar 2004. Jag säger grannland, eftersom Tallinn är den huvudstad som ligger närmast Stockholm fågelvägen. För 30 år sedan var ryska soldater baserade i Estland. Idag är världsledande teknikföretag baserade i Estland i stället. Det är sådana otroliga omvälvningar och samhällsförändringar som ett EU-medlemskap kan föra med sig. Som
40 Estlands premiärminister Kaja Kallas har sagt så innebär välstånd säkerhet, och säkerhet innebär välstånd.

EU-utvidgningen 2004 var ett avgörande steg för den ”återförening” av Europa som inleddes vid Berlinmurens fall 1989. Det var den kanske viktigaste
45 hållplatsen hittills på vägen mot ett Europa som inte längre är uppdelat i öst och väst. Den resan behöver fortsätta, vilket jag återkommer till strax.

I år är det dessutom 30 år sedan vi folkomröstade om ett svenskt EU-medlemskap. Det året var det folkomröstningar i Finland, Sverige och Österrike
50 om medlemskap, och året därpå gick vi med i Europeiska unionen.

Även vi gick med i EU när kalla krigets uppdelning av Europa i olika block hade rämnat, precis som Berlinmuren. Vi gick med i ett EU som ville samla Europa efter en lång tid av splittring.
55

Nu är det alltså 20 år sedan EU:s stora utvidgning 2004, och drygt tio år sedan det senaste landet – Kroatien – blev EU-medlem.

60 Vad har då utvidgningen av EU de senaste decennierna inneburit? Det är förstås svårt att sammanfatta, men för att ge några exempel så har EU:s utvidgning:

- Ökat tillväxten i ekonomin, både för gamla och nya medlemsländer.
- Vi har förankrat demokratin och rättsstatens principer i de medlemsländer
65 som gick från kommunistisk diktatur till liberal demokrati. Det finns undantag och problem även idag med respekten för rättsstatens principer, men EU-utvidgningen har bidragit till märkbara förbättringar och de senaste åren har vi vässat våra verktyg för att upprätthålla rättsstatens principer. Vi har också sett

70 en positiv utveckling på senaste tiden, inte minst i Polen.
- EU:s inflytande i världen har ökat, bland annat eftersom vår inre marknad har blivit så mycket större.
- Och framför allt har EU-utvidgningen lett till politisk stabilitet runtom i Europa. Att ett återförenat Tyskland, Polen och våra baltiska grannländer alla är
75 med i EU, det har gjort Sverige säkrare.

Att EU har vuxit är bra, och att EU kommer att fortsätta växa är bra. Det är en investering i fred, demokrati, säkerhet, stabilitet och välstånd.

80 De senaste åren har också inneburit ett förnyat fokus på just utvidgning, först och främst på grund av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Bara under det senaste halvåret har EU:s ledare beslutat att Ukraina, Moldavien och Bosnien Hercegovina ska få inleda medlemskapsförhandlingar.

85 Jag har besökt flera av dessa kandidatländer som EU-minister: Moldavien, Albanien, Nordmakedonien och Bosnien och Hercegovina.

Det som har slagit mig när jag har träffat personer från kandidatländerna är hur otroligt mycket ett framtida EU-medlemskap betyder för dem.

90 Det är EU som studenter i Albanien drömmer om, det är EU som får tjänstemän i Moldavien att jobba långa dagar och det är hoppet om att komma närmare EU som håller samman ett splittrat Bosnien.

95 Jag skulle också ha besökt Georgien i april, efter att de blivit kandidatland till EU i december förra året.

Den resan gick inte att genomföra, och nu ser vi hur den georgiska regeringen går vidare med en föreslagen lagstiftning mot ”utländska agenter” trots
100 omfattande protester från den opposition och det civilsamhälle som lagen skulle drabba.

Den här lagstiftningen skulle gå tvärt emot Georgiens ambition att närma sig EU, som en klar majoritet av den georgiska befolkningen står bakom.

105 Det är därför vi nu ser tusentals unga georgier demonstrera på gatorna i Tbilisi, natt efter natt. De vet vilket vägval de står inför.

110 EU betyder frihet och demokrati, det betyder välstånd, det betyder stabilitet och
det betyder möjligheter. Det är en möjlighet som framför allt unga i EU:s
kandidatländer inte vill missa.

115 Att så många länder vill bli medlemmar i EU visar vilken enorm dragningskraft
unionen har. Det är en dragningskraft vi inte ska underskatta.

120 Men vårt europeiska samarbete är inte något givet. Vad vi gör tillsammans och
hur vi gör det formas av aktiva politiska beslut. Och hur denna politik utformas
är något som alla medborgare kan vara med och påverka.

Om du vill vara med och forma ditt och andra människors liv måste du välja
vem som ska representera dig när stora beslut ska fattas.
125 Vem ska föra din talan när EU beslutar om åtgärder för att bekämpa den
organiserade brottsligheten, bemöta klimatförändringar och hjälpa Ukraina
försvara sig mot Ryssland?

130 Det är sådana frågor som jag och mina kollegor i ministerrådet beslutar om
tillsammans med Europaparlamentet. Och om det är något jag vill skicka med så
är det att det spelar roll vem som sitter i Europaparlamentet – enskilda
parlamentariker kan göra mycket stor skillnad.

135 Samtidigt som valrörelsen så pågår också diskussionerna om vilka som ska vara
EU:s prioriteringar de kommande fem åren. EU:s stats- och regeringschefer
kommer i sommar försöka enas kring den strategiska agenda som ska styra
arbetet de närmsta fem åren.

140 Från svensk sida driver vi ett antal frågor som vi ser som centrala för de
kommande åren:

- Ukraina – helt avgörande för vår kontinent
- Utvidgningen – för stabilitet och välstånd
- Konkurrenskraft
- 145 - Den gröna omställningen
- Migration

- Gränsöverskridande brottslighet

150 Det finns alltså mycket arbete att göra för nästa Europaparlament, för EU-kommissionen och för medlemsstaterna.

Alla dessa politikområden och många fler är anledningen till att Europaparlamentsvalet är så avgörande – få val påverkar politiken på så många
155 områden för så många människor.

Europadagen är också ett tillfälle att tänka på vilken roll Sverige ska spela i ett nytt Europa. Det är den fråga jag som EU-minister kanske funderar på mest –
160 hur ska vi stärka Sveriges inflytande i EU?

För att svara på den frågan har regeringen valt att prioritera två saker.

Först och främst har vi påbörjat arbetet med att fördjupa och förbättra
165 samarbetet med näringslivet, parterna och andra viktiga aktörer som representerar strategiska svenska intressen som skogen och läkemedelsindustrin. Det gör vi i så kallade EU-arbetsgrupper.

Den andra frågan som jag arbetar med för att stärka Sveriges inflytande är att få
170 in fler svenskar i EU:s institutioner. Tyvärr är det idag alldeles för få svenskar som arbetar i EU:s institutioner – för få handläggare och för få chefer.

Det är mycket förståelse för våra förhållanden som går förlorad med allt färre svenskar i institutionerna, och det är därför vi nu satsar på att öka det antalet. Vi
175 gör det dels på kort sikt genom att utveckla vårt informations- och nätverksarbete i Bryssel och med Universitets- och högskolerådet i Sverige.

Men det viktiga arbetet är långsiktigt. Vi satsar därför på att öka antalet svenska praktikanter i institutionerna; vi ökar antalet stipendier till College of Europe,
180 som är en viktig inkörsport till EU-institutionerna; och vi jobbar aktivt med mentorsprogram. Tidigare har jag sagt att svenskar är utrotningshotade i Bryssel, och det är något vi måste ändra på.

185 I övermorgon firar vi som sagt var fred och enighet i Europa, på årsdagen av

Schumandeklarationen som startade närmandet mellan Europas länder efter decennier av krig.

190 I denna deklARATION, som presenterades 1950, finns grundidéerna för den nya form av politiskt samarbete i Europa som skulle göra fler krig otänkbara.

Det utgör grunden för den europeiska union vi har idag, och den inledande meningen är lika aktuell nu som då:

195

Världsfreden kan inte upprätthållas utan konstruktiva insatser mot hotande faror.

200 Med dessa ord vill jag avsluta med att upprepa min förhoppning om att ni alla utnyttjar möjligheten att vara med och påverka genom att gå att rösta för den politik du vill se i EU!

Tack för att ni har lyssnat!

205

Taggar

2020-tal, 2024, Kvinna, Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/jessika-roswall-tal-i-samband-med-firandet-av-europadagen-2024>

210

215

220